



## LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

### 1. Tavoitteet tiivistetysti

Kärkihankkeen myötä tuetaan kulttuurinmuutosta, jossa eri organisaatiot ja toimialat päätöksiä valmistellessaan tunnistavat päätöksensä vaikutukset lapsiin. Projektisuunnitelmaan on kirjattu mm. seuraavat tavoitteet:

Säädösvaikutusten arvioinnissa ja kuntien päätösten ennakoarviointiin on olemassa mallit lapsivaikutusten arvioimiseksi. Tavoitteena on, että niiden avulla lapsivaikutusten arviointi voidaan ottaa säännönmukaiseksi osaksi valmistelu- ja päätöksentekoprosessia.

Maakuntien toimintaan kehitetään LAVA-malli ja se otetaan käyttöön. Tuetaan olemassa olevia (ja sote/maakunta myötä syntyviä) rakenteita, jotta lapsivaikutusten arviointi tulisi tunnetuksi ja sen toteuttaminen helpoksi. Tukimuotoina ovat koulutus, materiaali ja esimerkit.

Lapsivaikutusten arviointia edistetään niin ministeriöiden, maakuntien ja kuntien toiminnassa.

### 2. Toteuma suhteessa tavoitteisiin

Projektissa on tehty priorisointia siten, että toimeenpanon tuki on kohdennettu henkilöstöressursseista kuntien ja maakuntien toimintaan. Ministeriöiden tukemiseen ja säädösvaikutusten arvioimiseen ei ole hankkeen aikana mahdollisuutta keskittyä.

Lapsivaikutusten arviointi on herättänyt paljon kiinnostusta, ja hankkeen aikana on toteutettu n. 25 lapsivaikutusten arviointi –pilottia ympäri Suomea (esimerkiksi koulu- ja varhaiskasvatusverkkoon, lasten- ja nuortenpäivystykseen, yhtenäiskoulun toteutukseen ja perhekeskustoimintaan liittyen). Toimeenpanon tuen osana on tuettu pilotointeja niin suunnittelussa, toteutuksessa kuin kuvaamisessa tarpeista riippuen. Pilotoinnit ovat olleet pohjana maakunnallisten lapsivaikutusten arviointi -mallien rakentamisessa. Kokemuksia eri maakuntien ja kuntien välillä on jaettu eri foorumeilla ja tuotoksissa, jotta kynnyksien lapsivaikutusten arvioinnille madaltuisi.

Pilotoinnit ovat yhtäältä osoittaneet, että lapsinäkökulma koetaan tärkeänä osana yhteiskunnallista päätöksentekoa. Toisaalta esimerkiksi lasten osallisuus osana lapsia koskevissa päätöksissä ja toiminnassa on iso toimintakulttuurin muutos, joka vaatii systemaattisesti toteutuakseen aikaa ja harjoittelua.

Toimeenpanon tuessa on korostettu maakuntiin jalkautuvaa tukea ja toteutettu valtakunnallisten tilaisuuksien lisäksi maakunnallisia seminaareja, koulutuksia, valmennuksia ja työpajoja.

Kehittämistyön tuotokset:

- 1) *Lapsivaikutusten arviointi* –ohjeistus (<http://www.julkari.fi/handle/10024/136377>). Myös ruotsiksi (linkki tulossa).

[www.thl.fi](http://www.thl.fi)



- 2) *Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi – Tarkastelussa lapsivaikutusten arviointi kuntapäätöksissä ja esimerkkejä lapsivaikutusten arvioinneista –selvitys* (<http://www.julkari.fi/handle/10024/136961>)
- 3) Koulutukset, tilaisuudet ja muut julkaisut (Liitteessä 1 on koottu toimeenpanon tuen muodot Lapsivaikutusten arvioinnin, lapsibudjetoinnin ja lapsiystävällisen toimintakulttuurin kehittämiskokonaisuuksien osalta).

### 3. Tulosten ja vaikutusten arviointi

Toimintakulttuurin muutoksen kokonaisuutta, erityisesti lapsivaikutusten arviointia, on edistetty myös muissa maakunnissa kuin vain niissä, jotka ovat valinneet toimintakulttuurin muutoksen omaksi kehittämiskohteekseen. Tämä kertoo siitä, että lapsenoikeusperustainen päätöksenteko ja lapsivaikutusten arviointi herättää kiinnostusta niin kunnissa kuin maakunnissa ja lapsen oikeudet ovat tulleet lähemmäksi konkretiaa.

Lapsivaikutusten arviointien käynnistäminen on ollut odotettua vaikeampaa ja tämä on asettanut haasteita myös toimeenpanon tuelle. Valtakunnallisten ja maakunnallisten koulutusten, seminaarien ja työpajojen lisäksi on annettu kohdennettua tukea lapsivaikutusten arviointien piloteintien suunnitteluun ja toteutukseen. Erityisesti maakuntien hankkeita on tuettu jalkautumalla niin seminaareihin kouluttamaan kuin työpajoihin antamaan tukea paikalliselle kehittämistyölle. Toimeenpanon tuen muodot ovat vaihdelleet maakuntien tarpeiden mukaan. Osa maakunnista on esimerkiksi ollut mukana UNICEFin kanssa yhteistyössä toteuttamassa Lapsiystävällistä maakunta –pilottihanketta, joka on vähentänyt THL:n toimeenpanon tuen tarvetta tai maakunnassa on muutoin ollut riittävästi asiantuntemusta ja resursseja viedä kehittämissisältöjä eteenpäin ilman, että maakuntaan jalkautuvaa tukea on tarvittu.

### 4. Muutoksen pysyvyyden ja odotettujen vaikutusten arviointi

Lapsivaikutusten arviointi on herättänyt valtavasti kiinnostusta ja hankkeessa on onnistuttu rakentamaan hyvää pohjaa lapsivaikutusten arvioinnille. Tietoisuus lapsen oikeuksista on kasvanut, piloteinteja ja kehittämiskokeiluja on tehty mm. pilotoimalla lapsivaikutusten arviointeja erilaisissa päätöksissä ja toiminnoissa. Kehittämistyössä on rakennettu lapsiystävällisempää hallintoa ja toimintakulttuuria. Kokeilut toimivat pohjana lapsivaikutusten arviointien laajemmalle käyttöönotolle ja samalla on rakennettu maakunnallisia ja paikallisia lapsivaikutusten arviointimalleja monialaisessa yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

Samanaikaisesti on tunnistettu monia haasteita. Esimerkiksi lasten ja nuorten osallistuminen vaikutusten arviointiin on iso toimintakulttuurin muutos, joka ei tapahdu nopeasti. Lapsivaikutusten arviointi ei ole ohjelman aikana vakiinnuttanut asemaansa systemaattisena toimintatapana osana päätöksentekoprosessia. Hankkeessa on kuitenkin onnistuttu luomaan lukuisia keskustelufoorumeita, joissa on luotu pohjaa lapsen oikeuksiin ja tietoon pohjautuvalle toimintakulttuurin muutokselle. Lapsivaikutusten arviointi onkin nostettu monissa kunnissa niin maakuntien kuin kuntien strategiseksi kehittämispisteeksi.



LAPE-muutosohjelman toimintakulttuurin yhteyshenkilöiden verkosto on toiminut yhteiskehittämisen hyvänä tukena. Hankkeen päättyessä oleelliseksi kysymykseksi nousee, miten hyvin juurruttamistoimenpiteet ovat onnistuneet ja kuinka kehittämiskokonaisuudet etenevät ilman lapelaisten tukea. Tähän kysymykseen on monin eri tavoin kiinnitetty huomiota ohjelman loppuaikana mm. vastuuttamalla olemassa olevia verkostoja jatkamaan kehittämistyötä. Sekä maakunnan että kuntien LAPE-ryhmät ottavat vastuuta vuoden 2019 aikana toimintakulttuurin muutoksen kokonaisuuksien eteenpäin viemisestä yhdessä muutosagenttien kanssa. Seuraavassa listauksessa on esimerkkejä maakunnista vuoden 2018 jälkeen suunnitelluista siltaustoimenpiteistä lapsivaikutusten arvioinnin osalta:

- Etelä-Karjalassa on koulutettu LAVA-kouluttajia koko maakunnan alueelle, jotka jatkavat kouluttamista ja tiedottamista hankekauden jälkeen.
- Etelä-Pohjanmaalla on valittu sekä maakunnallinen että kunnalliset LAVA-yhteyshenkilöt, jotka koordinoivat ja tukevat käyttöönottoa jatkossa.
- Keski-Pohjanmaalla lapsivaikutusten arvioinnin toteuttaminen on kirjattu Soiten perhepalveluiden toimintasuunnitelmaan.
- Päijät-Hämeessä on tehty yhteinen LAVA-pankki, jossa on mm. 8-kohdan analyysityökalu kuntien ja tueksi.
- Satakunnassa jatketaan LAVA-koulutuksia vähintään kaksi kertaa vuodessa.
- Uudellamaalla on tehty työpajamateriaali LAVA-työskentelyn tueksi ja kunnissa on vastuhenkilö pajamateriaalin osalta.



## LAPSIBUDJETOINTI

### 1. Tavoitteet tiivistetysti

Projektisuunnitelmaan kirjatut tavoitteet:

Projektissa luodaan välineitä lapsilähtöiseen budjetointiin eli lapsiin kohdistuvien taloudellisten panostusten jäljittämiseen ja talousarviopäätösten lapsivaikutusten arviointiin. Malli luodaan perustuen tieteelliseen tietoon sekä olemassa oleviin hyviin käytäntöihin. Mallia pilotoidaan kunnissa ja kehitetään sen aikana pilotoinnin yhteydessä toteutettavan arviointitutkimuksen avulla.

Tärkein tavoite on lapsibudjetoinnin budjettianalyysin mallin luominen kunnallishallinnon tasolla. Luotua budjettianalyysin mallia lähdetään levittämään ja juurruttamaan kuntiin osana lapsibudjetoinnin kokonaisuutta, jossa myös lasten ja nuorten osallisuus sekä laaja-alaisempi lapsivaikutusten arviointi korostuvat. Kyseessä on malli, jonka kunnat voivat ottaa vapaaehtoisesti käyttöönsä.

Lisäksi projektissa luodaan edellytyksiä sille, että lapsibudjetoinnin budjettianalyysi voidaan tulevaisuudessa ottaa käyttöön myös maakuntatasolla. Tavoitteena on yhteistyössä valtiovarainministeriön (kuntaosasto, budjettiosasto), sosiaali- ja terveysministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa arvioidaan sitä, miten nykyisiä valtionhallinnon budjetointimenetelmiä ja valtiosuusjärjestelmiä voidaan hyödyntää lapsibudjetoinnin budjettianalyysin toteuttamisessa.

Tavoitteena on kehittää myös lasten ja nuorten osallistumisen malli kunnalliseen lapsibudjetointiin. Mallin kehittämisessä käytetään olemassa olevia edustuksellisia rakenteita painottaen erityisesti oikea-aikaisuutta, eri ikäryhmien ja syrjäytymisriskissä olevien osallisuutta.

### 2. Toteuma suhteessa tavoitteisiin ja tulosten vaikutusten arviointi

Projektin tavoitteet ovat toteutuneet vain osittain. Projektissa on luotu välineitä lapsilähtöiseen budjetointiin erityisesti hyödyntämällä niiden kuntien ja maakuntien osaamista, jotka ovat kehittäneet lapsibudjetointia / väestölähtöistä budjetointia.

Hankkeessa ei ole tehty projektisuunnitelmassa kuvattua tieteellistä tutkimusta lapsibudjetoinnin osalta. Kuitenkin hankkeessa on hyödynnetty Pohjois-Pohjanmaalla ja Oulun kaupungissa tehtyjä SOTE-tietopakettien raportteja (SOTE-tietopaketit: Lasten ja nuorten palveluiden palvelupakettitestaus

<https://thl.fi/documents/605877/3558249/Elina+V%C3%A4likangas.pdf/96be369e-4237-4b94-a207-431e2cbafaf3> ja SOTE-tietopaketit: Raportointi Pohjois-Pohjanmaan maakunta <https://thl.fi/documents/605877/3558249/V%C3%A4likangas+Raportointi+Pohjois-Pohjanmaan+maakunta.pdf/d8bfe551-02bd-4522-990f-36a665bb01aa>).

Projektisuunnitelmassa todetaan, että "luotua mallia pilotoidaan kunnissa ja kehitetään sen aikana pilotoinnin yhteydessä toteutettavan arviointitutkimuksen avulla. // Tärkein tavoite on lapsibudjetoinnin budjettianalyysin mallin luominen kunnallishallinnon tasolla." Vaikka varsinaista

[www.thl.fi](http://www.thl.fi)



mallinnustyötä ei tehty, on hankkeessa työstetty lapsibudjetoinnin tekninen ohjeistus. Työpaperi on jaettu LAPE-verkostoille ja sitä voidaan hyödyntää pohjapaperina niin siltaustoimenpiteissä kuin lapsibudjetoinnin jatkokehittämisen pohjalla.

Kehittämistyöhön on vaikuttanut voimakkaasti valtakunnan tasolla tehtävä kustannusten seurannan valmistelu (maakuntien JHS-palveluluokitus <http://www.jhs-suositukset.fi/web/guest/jhs/projects/maakuntien-palveluluokitus>) ja sen aikataulu (maakuntien JHS-palveluluokitukset valmistuneet syksyllä 2018 ja kuntien palveluluokitukset valmistuvat loppuvuodesta 2018). Käytännön kehittämistyötä on yhtäältä estänyt ja toisaalta hidastanut epävarmuus siitä, miten JHS-palveluluokitukset ja KUVA-mittaristot (<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sote-tietopohjan-kehittamishanke/kansallisen-mittariston-valmistelu-kuva-indikaattorit->) tulevat ohjaamaan tulojen ja menojen seurantaa. Kehittämishankkeiden erivaiheiset aikataulut eivät ole tukeneet LAPEssa tapahtuvaa lapsibudjetoinnin käynnistymistä.

Projektisuunnitelmassa myös todetaan, että ”luodaan edellytyksiä sille, että lapsibudjetoinnin budjettianalyysi voidaan tulevaisuudessa ottaa käyttöön myös maakuntatasolla.” Tätä tavoitetta on edistetty mm. siten, että lapsibudjetoinnin kysymyksiä on pidetty esillä erilaisilla foorumeilla, kuten valtakunnallisilla LAPE-päivillä.

Projektisuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi myös se, että ”yhteistyössä valtiovarainministeriön (kuntaosasto, budjettiosasto), sosiaali- ja terveysministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa arvioidaan sitä, miten nykyisiä valtionhallinnon budjetointimenetelmiä ja valtionosuusjärjestelmiä voidaan hyödyntää lapsibudjetoinnin budjettianalyysin toteuttamisessa.” Tämä arviointi jää tulevaisuuden tavoitteeksi.

Lisäksi projektisuunnitelmassa kirjattuna tavoitteena on ”kehittää myös lasten ja nuorten osallistumisen malli kunnalliseen lapsibudjettiin. Mallin kehittämisessä käytetään olemassa olevia edustuksellisia rakenteita painottaen erityisesti oikea-aikaisuutta, eri ikäryhmien ja syrjäytymisriskissä olevien osallisuutta.” Tämäkään malli ei ole syntynyt hankkeen aikana.

Kehittämistyön tulokset:

- 1) Tietoisuus lapsibudjetoinnista on lisääntynyt. Maakunnissa ja kunnissa on ollut kiinnostusta tutustua ja lähteä pilotoimaan Oulussa kehitettyä mallia ja Oulun asiantuntijat ovat jalkautuneet näiden toimijoiden tueksi (oululaisten jalkautuminen osa toimeenpanon tukea). Joissakin kunnissa (esimerkiksi Heinolassa) on tehty budjettianalyysia.
- 2) Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan kehittämistyön pohjalta on tehty Lapsibudjetoinnin tekninen ohjeistus –työpaperi yhdessä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Soste ry:n ja Oulun asiantuntijoiden kanssa. Työpaperi toimii jatkokehittämisen pohjana.
- 3) Lapsibudjetoinnin kysymyksiä on työstetty monialaisessa yhteistyössä niin valtakunnallisella tasolla kuin maakuntien ja kuntien tasolla eri foorumeissa, joista keskeisimpinä:



- a. LAPE-ohjausryhmän toimintakulttuurin muutoksen jaosto on kutsunut vaikuttavuus- ja kustannustietotietotyön KUVA sekä JHS-palveluluokituksen kehittäjät yhteiseen keskusteluun ja LAPE-ohjausryhmä on tehnyt oman kannanoton siitä, miten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja palvelujen sekä kustannusten seurannan kokonaisuus tulisi varmistaa muuttuvassa toimintaympäristössä.
- b. Yhteistä näkyä ja tulevaisuuden jatkotoimenpiteitä on suunniteltu monitoimijaisesti lapsibudjetoinnin pyöreän pöydän kokouksessa toukokuussa 2018. (Toimijatahoina Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lisäksi koollekutsuja Lastensuojelun Keskusliitto sekä muut yhteistyökumppanit Mannerheimin lastensuojeluliitto, Soste ry, Suomen UNICEF, Pelastakaa lapset ry, Kirkkohallitus, Sitra, Kuntaliitto Helsingin yliopisto, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtiovarainministeriö sekä maakunta- ja kuntatoimijoita.)
- c. Osallistuttu Valtioneuvoston kanslian koordinoiman selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) Lapsibudjetoinnin hankehaun valmisteluun ([https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/10292719/Liite\\_1.Hyvinvointi%2C+yhdenvertaisuus+ja+osallisuus.pdf/1492c6ad-85b6-4282-93fa-9b93d5ff3dae/Liite\\_1.Hyvinvointi%2C+yhdenvertaisuus+ja+osallisuus.pdf.pdf](https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/10292719/Liite_1.Hyvinvointi%2C+yhdenvertaisuus+ja+osallisuus.pdf/1492c6ad-85b6-4282-93fa-9b93d5ff3dae/Liite_1.Hyvinvointi%2C+yhdenvertaisuus+ja+osallisuus.pdf.pdf)).

Lisäksi liitteessä 1 on koottu toimeenpanon tuen muodot (mm. koulutukset, seminaarit ja julkaisut) lapsivaikutusten arvioinnin, lapsibudjetoinnin ja lapsiystävällisen toimintakulttuurin kehittämiskokonaisuuksien osalta.

### 3. Muutoksen pysyvyyden ja odotettujen vaikutusten arviointi

Lapsibudjetoinnin hankekokonaisuus ei edennyt projektisuunnitelman mukaisesti. Etenemistä on hidastanut kehittämiskokonaisuuden vähäinen henkilöstöresurssointi ja mm. kysymys siitä, miten kehittämistyö yhteensovitetaan muuhun käynnissä olevaan kansalliseen kehittämistyöhön (erityisesti JHS palveluluokitus sekä vaikuttavuus- ja kustannustietotyö, KUVA). Yhteensovittamisen tarvetta on kuitenkin pidetty kehittämiskokonaisuudessa esillä ja esimerkiksi LAPE-ohjausryhmän jaosto on kutsunut eri hankkeiden edustajia yhteiseen keskusteluun ja tehnyt oman linjauksen siitä, miten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja palvelujen sekä kustannusten seurannan kokonaisuus tulisi varmistaa muuttuvassa toimintaympäristössä.

Lapsibudjetoinnin kehittäminen on osoittautunut maakuntien LAPE-hankkeissa pulmalliseksi. Vaikka ohjelman aikana on pystytty luomaan työväliteitä lapsilähtöiselle budjettianalyysille, ei toimeenpanon sisällöllinen tuki ole ollut kaikilta osin riittävää. Oulussa tehdyn kehittämistyön pohjalta laadittu lapsibudjetoinnin tekninen ohjeistus toimii hyvänä jatkokehittämisen pohjana ja työpaperina niin valtakunnan, maakuntien kuin kuntien tasolla. Tekninen ohjeistus toimii pohjana myös sille pohdinnalle, miten Oulussa kehitettyä lapsibudjetoinnin mallia voidaan yhteensovittaa kansallisen kustannusten vaikuttavuuden seurannan ohjeistukseen. Valtiovarainministeriö on käynnistämässä vuodelle 2019 Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (VN TEAS) -hankkeen lapsibudjetoinnin teemassa ja LAPE-hankkeen tulokset luovutetaan hyödynnettäväksi hankkeen toteuttajille. Myös osana kansallisen lapsistrategian valmistelutyötä voidaan hyödyntää lapsibudjetoinnista saatuja kokemuksia.

[www.thl.fi](http://www.thl.fi)



## LAPSIYSTÄVÄLLINEN TOIMINTAKULTTUURI

### 1. Tavoitteet tiivistetysti

Projektsuunnitelmaan kirjatut tavoitteet:

- 1) kehittää paikallisesti ja eri toimijoiden tarpeisiin sovellettava ohjeistus lapsenoikeusperustaiseen toimintakulttuuriin niin valtionhallinnon, tulevan maakuntahallinnon kuin kuntien tarpeisiin sopivaksi;
- 2) luoda indikaattorit toimintakulttuurin lapsenoikeusperustaisuuden arvioimiseksi ja seuraamiseksi;
- 3) lisätä tietoisuutta lapsen oikeuksista sekä lapsenoikeusperustaisesta toimintakulttuurista hallinnon eri tasoilla;
- 4) lapsenoikeusperustaista toimintakulttuuria koskevan ohjeistuksen ottamista käyttöön hallinnon eri tasoilla kannustetaan.

### 2. Toteuma suhteessa tavoitteisiin ja tulosten vaikutusten arviointi

Lapsiystävällisen toimintakulttuurin kokonaisuuden tueksi on ostettu asiantuntijatukea Suomen UNICEFiltä (osa kustannuksista kuudelta maakunnalta ja osa toimeenpanon tuen ostopalveluista) ja Suomen UNICEF on ollut 10 kuukauden ajan maakuntien kehittämistyön tukena. Pilotointiin lähti mukaan kuusi maakuntaa (Etelä-Karjala, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Päijät-Häme, Uudenmaa ja Varsinais-Suomi), mutta kaikkiin maakuntiin on levitetty kehittämistyön tuloksia.

Kehittämispilotoinnissa on keskitetty erityisesti seuraaviin tavoitteisiin:

- lisätään tietoisuutta lapsen oikeuksista sekä lapsenoikeusperustaisesta toimintakulttuurista hallinnon eri tasoilla ja
- kehitetään paikallisesti ja eri toimijoiden tarpeisiin sovellettava ohjeistus lapsenoikeusperustaiseen toimintakulttuuriin tulevan maakuntahallinnon tarpeisiin sopivaksi.

Liitteessä 2 on Suomen UNICEFin raportti kehittämispilotista.

Projektsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen:

Tietoisuutta lapsen oikeuksista sekä lapsenoikeusperustaisesta toimintakulttuurista onnistuttiin kasvattamaan hallinnon eri tasoilla toteuttamalla lukuisia seminaareja, koulutuksia, työpajoja ja kohtaamisia. Suomen UNICEF on osana kehittämispilottia kouluttanut maakunta- ja kuntatasoa kuuden pilotoinnissa mukana olevan maakunnan osalta ja vierailut eri tilaisuuksissa myös muissa maakunnissa. Toimeenpanon tukena Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen projektipäällikkö on kouluttanut yhdessä Mannerheimin Lastensuojeluliiton asiantuntijan kanssa erityisesti maakunta- ja kuntatoimijoita UNICEFin pilotointien ulkopuolella. Lisäksi maakuntien LAPE-hankkeet ovat toteuttaneet lukuisia muita koulutuksia tässä teemassa eri yhteistyökumppaneiden kanssa alueellisesti.

Tavoiteltu ohjeistus lapsenoikeusperustaiseen toimintakulttuuriin tehtiin ainoastaan maakuntahallinnon tasolle mutta sitä voidaan osin soveltaa myös kunta- ja valtiohallinnon tasolla. Indikaattoreita lapsenoikeusperustaisuuden arvioimiseksi ja seuraamiseksi ei tuotettu.

[www.thl.fi](http://www.thl.fi)



Ministeriötason koulutusta ei ole hankkeen aikana pystytty toteuttamaan. Lapsenoikeusperusteista koulutusta on pyritty yhdistämään muihin toimintakulttuurin kehittämisteemoihin (lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi).

Kehittämistyön tulokset:

- 1) Ohjeistus lapsenoikeusperustaiseen maakuntahallintoon (<https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/Vaikuttaminen/Kohti+lapsiyst%C3%A4v%C3%A4llist%C3%A4+maakuntaa+ohjeistus.pdf>) ja huoneentauluversio ohjeistuksesta ([https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/Vaikuttaminen/Kohti\\_lapsiystavallista\\_maakuntaa\\_huoneentaulu.pdf](https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/Vaikuttaminen/Kohti_lapsiystavallista_maakuntaa_huoneentaulu.pdf))
- 2) Koulutukset, tilaisuudet ja muut julkaisut. (Liitteessä 1 on koottu toimeenpanon tuen muodot Lapsivaikutusten arvioinnin, lapsibudjetoinnin ja lapsiystävällisen toimintakulttuurin kehittämiskokonaisuuksien osalta).

### 3. Muutoksen pysyvyyden ja odotettujen vaikutusten arviointi

Lapsiystävällisen toimintakulttuurin kokonaisuudessa on keskitytty erityisesti tietoisuuden lisäämiseen, mutta on saatu käyntiin myös muita kehittämiskohtia. Erityisesti lapsiystävällisen maakuntien valmistelu on UNICEFin tuella edennyt hyvin. Lapsiystävällisen maakunnan ohjeistuksella on pyritty mm. tukemaan sitä, että maakuntastrategioissa ja muissa niin maakuntien kuin kuntien keskeisissä asiakirjoissa huomioidaan lapset, nuoret, perheet ja lapsen oikeudet. Ohjeistus on sovellettavissa muille hallinnontasoille ja toimii siten hyvin lapsiystävällisen hallinnon jatkokehittämisen pohjana.

Yleisesti voidaan todeta, että lapsenoikeusperustaisen hallinnon teemoihin ja niiden juurruttamiseen liittyy edelleen kehittämistarpeita jotka liittyvät tiedottamiseen, koulutukseen ja lapsiystävällisen hallinnon soveltamiseen paikallisesti. (Ks. tarkempi kuvaus liite 2).

Seuraavassa listauksessa on esimerkkejä vuoden 2018 jälkeen suunnitelluista siltaustoimenpiteistä lapsiystävällisen toimintakulttuurin varmistamiseksi:

- Etelä-Karjalassa on vahvistettu jo aiemmin omaksuttua dialogista työotetta maakunnassa. Laadukkaan verkostotyön ABC-koulutukset jatkuvat osana Ekosten verkostokoordinaattorin työtä.
- Kanta-Hämeessä verkostomaisen johtamisen tiimoilta jatketaan sekä seudullista että maakunnallista kehittämistä perhekeskustoimintamalliin sitomalla.
- Keski-Pohjanmaalla lapsiystävällisyyttä edistetään jatkamalla nuoret ja päättäjät – kohtaamisia.
- Keski-Suomessa Haukkalan säätiö kokoaa Keski-Suomen lapsiohjelman toimijat yhteen ja hallinnoi 101 lapsitekoa –kampanjaa jatkossakin.
- Pirkanmaalla jatketaan tunnistettujen tulevaisuuden osaamistarpeiden edellyttämiä osaamisen lisäämistä tukevia toimia.





- Pohjois-Pohjanmaalla on laadittu toimintakulttuurin muutostyötä varten 10 kohdan tsekkauslista, jota hyödynnetään kuntien LAPE-ryhmien ja johdon työvälineenä muutoksen varmistamisessa.
- Päijät-Hämeessä varmistetaan, että lapsiystävällinen toimintakulttuuri huomioidaan maakunnan strategia-asiakirjoissa.
- Varsinais-Suomessa on tehty yhteistyössä Suomen UNICEFin kanssa erityisesti virkamiehille ja kuntien poliittisille päättäjille suunnattuja videoita, joissa esitellään tiiviissä muodossa keskeiset asiat lapsiystävällisestä kunnasta ja maakunnasta.